

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CIRNER J. JÓZSEF
papírnagykereskedése, hova az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt

Hirdetmények díja:
□ centiméterenként 3 kr.
Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér sora 20 kr.

A jövő teendői.

A regale per, a polgárság egyrészének, a városnak s a collegiumnak nagy háborúja — véget ért a város teljes győzelmével.

Mint minden háborúnak, ennek is megvan a maga sebesültjei; tűz hamvasztotta el az egyetértés és belső béke épületeit s igazán itt az ideje, hogy a meghasounlott testvérekre elkövetkezzék a béke áldása, a hosszú harez keserőségei és izgalmai után.

Mindenik a maga igazát védte, mindenik meg volt győződve, hogy a győzelem övé lesz. Egyiktől sem veheti rosz néven senki, hogy minden követ megmozdított a maga jogosnak tartott ügyében.

Nem is lett volna nagy baj ez a kis friss háború, ha nem akadnak olyan, a zavarosban halászni szerető urak, a kik meg nem engedhető fegyvereket vittek bele a harcokba, melylyel ügyüknek nem sokat használtak, de nagyon sokat ártottak a város jó hírnevének, a társadalmi békés együttélésnek, a közölgök zavartalan menetének.

Gyűlölséget ébreszteni a polgártársakban, nem nehéz; ám de vigyázzon a ki azt lángra lobantotta, mert nehéz, igen nehéz azt eloltani. S ha még elaludt is, még soká csillámlik egy-egy tüzes zsarátnok a hamu alatt, s nehéz, fojtó füstje még sok ideig nem oszlik el.

S kinek van legtöbb kára benne? A városnak, mely szívünknek drága, s melynek, e nemzetiségi árvizektől ellepett magyar földön szép és nagy hivatása van.

Azt ohajtánók, hogy a híres per eldőltevel békesség költözzék a szívekbe, csendesüljenek le a felzaklatott indulatok, s ne tartsunk haragot egymásra, akiknek vállvetve kell küzdenünk a magyarság, a nemzeti megerősödés nagy érdekeiért, a közös, régi, makaes ellenséggel.

Elhisszük, hogy a mi kedves polgártársaink szíve nehéz, mert jóhiszeműleg küzdöttek ügyükért. Nehéz beleszokni abba a gondolatba, hogy

a mit jogos tulajdonokul tartottak, az a törvény szavával másnak ítéltetett.

De gondolják meg, hogy olyan magas bírói fórumok döntöttek pártatlanul a perben, akiknek jóhíréhez, egyéni meggyőződésük tisztaságához a gyanuak még csak árnyéka sem férközhetik, s a kik teljesen érdektelenül, az igazság szent nevében adták szavazatukat a város és collegium javára.

Ha a polgárság annak idején elfogadja a felé nyujtott békejobbot — szépen megegyezhetek volna a per tárgyát képező összeg felett, mely — igaz hogy eloszthatatlanul — egyrészben a polgárság egyetemére szállított volna.

Hanem erről már nincs mért szót ejteni! Csak azért hoztuk fel, hogy polgártársaink ne éljenek abban a hitben, hogy a város élén álló férfiak engesztelhetetlenek voltak velünk szemben. Mert, igazán, ők a polgárok iránti jóindulatból sohasem fogytak ki.

Szálljon azok fejére a békés megegyezés meg-hiusulásának ódioma, a kik aranyalmokkal, igérettek délibábjával izgatták fel polgártársaink képzeletét és haraggal töltötték meg becsületes szívüket . . . Hanem ennek legyen vége.

Utóvégre is kinyert e perben? A város. Mit tesz ez? Mit tenne mást: a polgárok összességét.

Hiszem az a város, melyet az utóbbi időben szeretnek mint egy nem tudom mit, állítani oda a polgárok szeméi elé — mi vagyunk. Haladás, vagyoni jóléte, a mi haladásunk s a mi jólétünk. Minél több anyagi eszköz áll rendelkezésére, hogy kulturális céljait, nemzeti hivatását eszközölhesse, annál kevesebbet kíván tőlünk, hogy közterheikhez hozzá járuljunk.

Mi ez a város? Az a hely ahol a polgárok atyái éltek, ahol esontjaik nyugosznak, s ahol az önök fiaí és unokái fogják polgári kötelességeiket teljesíteni.

Csak az idegek tulfeszülése idejében lehetett

hát a város érdekeit szembeállítani a polgárság érdekeivel.

Ez a legnagyobb visszaélés, a mit valaha fogalmak összezavarásával elkövettek.

Egyesüljünk!

Kimondtuk, mert ajkunkon volt.

Lelkeinkben élt már régtől fogva; jó ideje hogy nyomja szíveinket. S mégis csak alig, csak félve, csak nehezen mertük elpanaszolni, hogy ugy faj, hogy olyan nagyon éget az a sajtó, vérző seb.

Hol faj . . . mi faj? . . .

Itt, itt kérem, a jobb oldalom. Meg itt a bal.

És képezi annak a nagy testnek — mit oly büszkén vallunk „a mi társadalmunk“-nak jobb oldalát az egyik, bal oldalát a másik kaszinó.

Mintha egy kemény tél megdermesztette volna közéletünket, melyet oly sok éltető, meleg nyár sem birt új életre kelteni; mintha megszűnt volna benne dobogni a szív.

Igazi közéletünk nincs. Ezért örömmel üdvözlöm az e lapokban megpendített eszmét: a kaszinók egyesítésére való törekvést.

Kéz a kézben, vállvetve erősebbek, munkabiróbbak vagyunk. Szükséges, hogy nyilvános életünk mostani pangása helyére pezsgő elevenséget varázsoljunk. Sok a teendő a szellemi téren. De még az anyagin is. Már pedig a szellemi munkálkodás erős energiája hatalmasan emeli az anyagi érdeket is. Köztünk szoros és erős a kapocs. A mostani tespedésünk oka: peccatur intra et extra muros — hibások vagyunk ebben valamennyien — mert mindnyájunknak meg volna a közügy körül a kötelességünk. Nem akarok én senkit sem vádolni kötelessége mulasztásával, s teljes tisztelettel adózom azon uraknak, kik az egyesületeket vezetik. Ők nem tehetnek róla, hogy szél vagyunk forgácsolva.

És ez a bibi igen tisztelt uraim!

TÁRCZA.

DON JUAN.

Werner Gyulától.

(Folytatás.)

Még nem teszem meg. Azt akarom, hogy minden agit ó adjon meg, hogy ne tehessen majd nekem egyszerű, valamikor szemrehányást. Hadd vigye ó maga szép fejét a bárd alá.

Szeptember 20.

Viszi! viszi!!

Naplótöredékek eddig terjed. Később kiderül, mily keveset ért az én emberismeretem, s mily rosszul ítéltem meg a szép asszony viseletét.

Hanem akkor szentül meg voltam győződve róla, hogy közel van a teljes diadalnak órája.

Az ügyésznek volt egy szegény nénye, kit számtalan gyermekkel áldott meg az ég. Szegény ember volt az ura s így a gyermekek nevelése igen nehézükre esett. Nyéri egy szókefűrtü hat éves kis fiut vett magához, mert házasságuk gyermektelen volt.

Ez a kis szóke fattyu nagyon az utamban állt. Okos, derült kék szemével kérdőleg nézett lángoló arczómba, s mintha érezné, mily befolyással lehet ő az események menetére, sohasem tágitott Nyériné oldala mellől. A fiatal asszony Isten újját látta ebben, pedig csak a kis czicza ragaszkodása volt ez ama kézhez, mely neki tejet ad.

Egy vasárnap délután együtt ültünk a Nyériné szalonjában.

Én szórakozottan hallgattam a fiatal nő beszédét; elálmósított, mintha csendes őszi eső lett volna. Az

állvány piperetárgyai mint félig zárt szemek világítottak a leereszkedő homályban. A szemközt függő Vénusz és Adónisz képvonalai elmosódtak, csak a felhevült Adónisz sóvárgó arcának vörösese színe látszott meg egy kissé.

Ugy éreztem, mintha e kitünő kép szerelmeseinek összes forrósága az én arczómba, szemembe vette volna be magát.

Nyériné megrázkódott égő tekintetem sulya alatt. Hirtelen felkelt, én követtem példáját, lángoló sóvárgással, homályosodó szemekkel, kigyulva. Egyenesen állt előttem, látszólag hidegen, de szívében tele félelemmel.

— Asszonyom — mondtam, magamat vallomásra határozva — tartson rólam akármit, én szeretem önt. Minek néz rám oly megvetőleg? Az nem ér semmit. Haragudni, az nem praktikus. Vagy azt hiszi, hiába vagyok egy fél év óta az ön árnyékában? Megemésztessen magam az ádáz szomjuságtól, melyet csak maga olthat el? Ön semmivel se fizessen azon hatalomért, melylyel idegeim és vérem fölött zsarnokoskodik?

Nem fejezhettem be, mert a konyha felől zaj halatszott.

Hanem magam is megdöbentem a nem várt sikertől, mikor Nyériné holtalványan mondá:

— Holnap délután öt órákor várom.

Nem volt időm ujjonani e nem, várt eredmény felett, mert a cseléd bejött és jelenté, hogy a kis fiut nem találja sehol. Nyériné megijedt, én vállalkoztam, hogy megkeresem.

A szép asszony sötétszínű shalt vetett fejére s a kapuig kikísért.

Az utca szögletéről, az utcalámpa gyérvilágánál visszazentem rá, a mint világos színű ruhájában, halvány arczzal, hanyagul vállára vetett kendőben, egy szobor mozdulatlanságával nézett utánam.

Az enyém lesz holnap!

A kis fiut a harmadik szomszédságban megtaláltam s karomra véve, diadalmasan hoztam vissza.

Aztán sietve elbucusztam.

Kis, fehér keze oly hidegen feküdt lázas, foró tenyerembe, mint egy kis, sima, fehér kövecs, a juliusi napsugarak hevétől sütött ut homokjában.

Nem tudtam volna hazamenni ily lelki állapotban.

Összebolongtam a réteket s a fasorokat. A már hulló levelek zörögtek lábaim alatt. Szemem belemerült a végtelen sötétségbe. A falu pihent, csak kutyái ugattak.

Öklömet szorongatva, arczómat a csillagok felé fordítva, tele torokkal kacagni kezdtem.

Kacagtam az erényt, az ég parancsait, a papok tanítását. Kacagtam a csillagok hozzáférhetetlenségét.

A fákon gyöngye szél suhant keresztül; a természet sóhajtott egy lehullt csillagért.

Mert a szép Nyériné — az enyim lesz holnap.

Nem tudtam volna aludni, hát Ottót kerestem fel. Mindent elbeszéltem neki, figyelemmel hallgatta végig, aztán az ő ismert, vidám gyöngéd módjával megérinté arczómat.

— Kis kamasz, mondá s szavain átértett a baráti jóindulat melege, meglásd, a szép asszony kelep-cét állított neked. Én tapasztalt ember vagyok ily dolgokban, Nyériné erényes asszony, a ki megunta tolokodásokat és le fog rázni a nyakáról. Giacsám, légy részen, mert pórul járhat. Ne menj holnap a kitzótt talákkára, s egyáltalán hagyj fel e veszedelmes játékkal. Ne ingereld nevető izmaidat, — nem áll jól neked a Don Juan szerepe. Gyermek, ne játszáj a tűzzel — megéget.

— Hát magyarázd meg viseletét, nagy lélekbuvár! válaszolám ingerülten.

Hatalmas, erős egyesületre van szükségünk, mely irányadó befolyást gyakorolna az egész társadalomra, nem pedig mint most; az egyletek szűk sablonok között mozogva — önmagukat is irányítják. Mostanában ezek mindegyike kiter a feladat elől, hogy vezető legyen a társadalomban. A csöndes, higgadtverü kaszinói szellem mintegy lemondani látszik a tevékeny köz-fáradozásról. Kifelé ható tevékenység nem észlelhető, pedig mozgásra, elevenségre van szükség, ha előbbre akarunk menni. Pedig ezt akarjuk.

Uj életre kell tehát galvanizálni a kaszinót. S ezért álljunk össze, olvadjunk egybe. Legyen e két gyenge egyletből egy erős. És itt semmiféle vallás vagy nemzetiség határfalat nem képezhet, de nem is képez. Hiszen magyarok vagyunk mi mind és egy Istennek gyermekei. Édes testvérek. Érdekeink, céljaink egyek.

Legyünk hát egyek! Tömörüljünk s így számban erősek lévén, fáradozásainkat siker koronázza. Mert ugye együtt elegendő erőnk volna hozzá, hogy egy egészséges kört vagy egyesületet alakítsunk — távol a politikától, vallástól — hol társadalmunk karöltve munkálkodhatna a közélet felhívásán. Mert sem tudományos, sem irodalmi, sem másnemű életünk nincs, mely összetartaná, összeforrasztaná társadalmunk különböző rétegeit. Mintha a mai kaszinók a „nemzeti kaszinó” — úgy látszik már hagyományos — szellemét követnék; ezek már csak olyan klikkek, hol a tarokkasztal mellett füstöt eregetve görnyedünk.

Mi épen az ellenkezőt várjuk egy ilyen egylettől. Ez volna hivatva a szellemi élet magasabb szárnyalását létre hozni.

Minő szép program!

És mikor egy ilyen hatalmas, impozáns egyletet rajzolgatok magam elé, elgondolom: megoszthatná ez tevékeny munkásságát az egyes körök és bizottságok közt. Így lehetnének: kaszinói dal-, zene-, irodalmi-kör (műkedvelői előadások, hangversenyek rendező bizottsága) jótékonyági köre; a várost szépítő és díszítő köre; testgyakorló, uszó, koresolyázó köre; gyümölcsészeti és gazdasági kör (a gyümölcskiállítások rendezője); vígjámi bizottsága, mely a fenti fiókok közreműködésével esztendőnkönként összeállított programmal pd. kéthetenként családi estélyre hívna meg, melyet tánc is követ. És meghívja ide a nem tagokat is Hadd lássák és lépjenek be.

Ilyen egyesületet uraim! És semmi mást, egyesületet, mely minden kis alkalmával fényes tanujelét adhatja életrevalóságának, működésének. Különbön kuku . . . ba való.

Ilyennek gondolom én az újja és összeöntött kaszinót. Legyen ez csengő, pengő érc!

Talán nagyon is nagy vonásokban jelöltem az előttem lebegő célt. Meglehet, magam sem vagyok egészen tisztában az ahhoz vezető eszköz-

zökkel. Am azért nem haboztam azokat közre adni. Gondolkozzék kiki fölötté, mert kötelessége. Ne hagyjuk illetlen romlását, elfajulását az ügynek. Fejezzük be a kétfelől megkezdett munkát. Mint oldott kéve, szét hull az.

Ujból csak azt mondom, minő üdvös lenne, ha a társadalom is foglalkoznék a város közügyével s megteremtené a fehér asztalok körül is a közszellemet, mely nélkül sem közélet, sem tartalmas és irányadó társadalmi összhang, az ugynevezett közvélemény, nem képzelhető.

Ne süsse ám rám senki, hogy pessimista vagyok. Én a legjobb akaratom mellett sem láthatom rózsaszínbén a jelenlegi viszonyokat, mint ezt egynéhányan teszik. Befogják ők elvégre látni, pangunk. És bizonyára tudják azt is, hogy a társadalmi tevékenység sokszor nagy dolgok létrehozásában valóságos esodákat művel.

Ismélem, nem szemrehányáskép mondtam el s festettem le hűen a viszonyokat. (De mit ámitandók önmagunkat!) Távol tőlem a szerénytelen-ség egyeseket vagy egyesületeket oktani. Célom mindössze csak annyi, felhívni az illetők figyelmét arra, mit talán eddig észre sem vettek — a beállható veszélyt — s figyelmeztetni a nagy közönséget is, hogy nem minden téren vagyunk ám annyira, amennyivel díszkedni szeretünk és szoktunk.

Még vannak, kik az egyesülést ellenzik. De egyesülünk kell.

Jobb korán, mint későn.

Most még jókor van, mind a két félnél dönteni a kaput.

Siessünk, hogy el ne késsünk! **Váradjai.**

Alsófehérvármegye üdvözlötte gr. Csáky Albinhoz.

Nagyméltóságú gróf úr!

Azon komoly meggyőződésben, hogy közéletünk meg nem gátlható fejlődését igaz szabadelvű szellemben szerencsésen csak azon nagy tehetségű férfiak vezethetik, kiknek lelke át van hatva ugy a nemzetünk iránti szeretettől, mint a szabadság nemes és feünkölt eszméitől, kik átérzeve a haladó kor s a változott viszonyok alapos vizsgálata nyomán feltűnő igazságokat, idejekorán belátják ezek valószínűségét elutasíthatlan szükségét, mely rokoaszennvel, igaz tisztelettel kísértük figyelemmel azon hatalmas tevékenységet, melyet Nagyméltóságod mint Magyarország vallás- és közoktatásügyi miniszteriumának vezetője kifejtett.

Most, midőn Nagyméltóságod vissza lépett e fontos miniszterium vezetésétől, nem a bucsú, hanem a köszönet és a halás elismerés érzelmeivel fordulunk Nagyméltóságodhoz. Hiszen azok a nagy eszmék, melyek valóslása hazánkban a vallás és lelkiismeretszabadságnak éppen úgy, mint a nemzeti jellegű művelődésnek új korszakát fogják megnyitni, azon eszmék, melyeknek

nemzetünk törvénykönyvébe iktatásával általános emberi jogok és kötelességek nyernek szentesítést, azon eszmék diadalához feltétlenül szükségünk van Nagyméltóságodra, mint e nemes eszmeharc egyik legheavotabb vezérére, kiben a nemes szív, nagy lélek, lángoló hazafiság fényes értelmi erővel párosulva lévén, előttünk lobogtathatja a haladás fátylóját azon az uton, melynek ismerjük nehézségeit, de a melyen hazánk és nemzetünk szebb jövője érdekében, mely nem válhat külön az emberiség ideális fejlődésétől, bizalommal köszöntjük Nagyméltóságodat. Szívünkben mondunk köszönetet Nagyméltóságod eddigi működéséért s lelkünkben kívánunk teljes sikert ezután fáradozásaira, kijelentve, hogy őseink hagyományához híven követjük mi is a Nagyméltóságod által kitűzött zászlót, melyen büszkén tündöklök a jelszó: hazáért, királyért, szabadságért!

A Mindenható tartsa és áldja meg Nagyméltóságodat hazánk javára sokáig!

Mely tisztelettel maradunk.

Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottságának Nagy-Enyeden, 1894. szeptember hó 6-án tartott rendkívüli közgyűléséből.

Ezen üdvözlötre gróf Csáky Albin a következő kiválóan érdekes válasszal felelt:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Mélyen meghatva olvastam azon meleg hazaszeretettől és valódi szabadelvűségtől lángoló bucsu-szavakat, a melyeket a tekintetes vármegyei közönség f. é. szeptember hó 6-dikán tartott közgyűléséből hozzám intézni kegyes volt.

Régi és változhatlan meggyőződésben, hogy a törvényhatósági bizottságok biztos hőmérői a közérületnek, mivel ezen képviselőtestületek az illető terület egész értelmiségét magokba foglalják és mivel részben ez a vidéki értelmiség az, a mely sem pártérdek, sem hatalmi aspirációk, sem személyes érdekeltég benitő sulya alatt nem áll.

A legnagyobb értékkel bírnak tehát előttem a törvényhatósági bizottságoknak azon nyilatkozatai, melyek az általam miniszteri minőségben kijelölt irányt, az általam hangoztatott elveket elismerésben és helyeslésben részesítik, bizonyossá téve ekkép ország-világ előtt, hogy az, mit végezéssel kitűztem, nem csupán egyéni hajlamaim ábránd-képe, hanem hazánk legjobbjainak érett megfontoláson alapuló kívánalma.

Ily nyilatkozatok után nyugodtan várhatom a legközelebbi politikai eseményeket, ily közérület mellett a szabadelvű felfogásnak rövid idő alatt a még hátra lévő akadályokat elhárítania bizony sikerülend és a teljes, a valódi lelki-ismereti és vallásszabadság korszakának fénye fogja elárasztani hazánkat.

A tekintetes törvényhatósági bizottságnak Szepes-Mindszenten, 1894-ik évi október hó 15-dikén

alázatos szolgálja

Gróf Csáky Albin.

VEGYES HIREK.

— **Az erdélyi róm. kath. status közgyűlése** A régi jó szokástól eltérőleg, most is Kolozsvárt, nem pedig a püspöki székhelyen tartott meg a status-gyűlés, f. hó 24-én és 25-én, melyre rendkívüli érdeklődéssel néztek országszerte, mert bizonyos körökben tudták, mindentűl pedig sejtették, hogy az egyházipolitikai törvényjavaslatok ellenzői, az autonomia védő köpenye alatt megfogják ragadni az alkalmat, hogy nevetüknek kifejezést adjanak. E körülmény be is következett, br. Jósika Sámuel világi elnöknek, az ellene intézett támadások következtében állásáról szándékolt lemondásával, melyet a világiak igen tekintélyes része nem akart elfogadni, azon indokból, mivel politikai párt szempontból eddigelé a közgyűlés egyetlen tagjának magatartása sem volt kritika tárgya a statusgyűlésekről. Ezzel ellentétben Ugron Gábor, Györffy Gyula orsz.-gyűlési szelbali képviselők és társai. a papsággal együtt, a lemondás elfogadását kívánták, azonban 56 szavazattal megbuktak 61 szavazat ellenében, s így remélhető, hogy b. Jósika Sámuel, kinek személyét osztatlan tisztelet körvezte, egy ideig legalább megtartja világi elnöki állását. A közgyűlésről különben jövő számunkban fogunk referálni.

— **A megyei közgyűlés** f. hó 27-én kiváló érdeklődés mellett folyt le. Szolgabarová Szabó Lajos egyhangulag megválasztott. Gr. Csáky Albin volt vallás- és közoktatásügyi miniszter köszönő levele vármegyének bucsuiratára kiváló tetszést keltett. — Lukács Béla miniszterhez, vármegyének érdekeit kiváló figyelemben és támogatásban részesítő intézkedéseit feliratilag köszöni meg a közgyűlés. A közigazgatási bizottság b. Kemény Endre, Moldován János canonok, Batta Bertalan, Gr. Bethlen Sándos, Zeyk Kálmán választottak meg. Fogaras vármegyének az orsz. képviselő választási jogosultság megváltoztatása tárgyában tett felirata tárgyalása alkalmával dr. Bunea Ágoston, Pap Gábor ca nonok

Ottó ajkáról eltűnt a mosoly és szép szemébe vette magát, csak a szeme nevetett rám.

— Mert tűrte eddig udvarlásomat, ha nem viszonzá érzelmeimet? kérdeztem, székemből fülugorva.

— Mert romlatlan szívű, de rosszul nevelt fiatal embernek tart, a kit szép módjával meglehet javítani, szölt Ottó, vállát vonogatva. Később belátta célzatait, de férjének szólni se nem mert, se nem akart. Egy nő helyzete ily esetben nagyon nehéz, fiaskám. Nevetéssé tegye magát esetleg tulzott aggodalmaival? Felzaklassa férje nyugalmát, talán minden ok nélkül? Ugyis egész nap munkaközzé temeti magát az ügyész s alig van ideje rá, hogy leleketet vegyen.

Aztán meg a mai napig a te összes működésed a célzásokra és szójátékra, meg apró arczátlan-ságra szoritkozott. Az epedő pillantásokat s elfojtott sóhajokat senkinek sincs jogában megtiltani.

Kiadja az utat neked? Ez feltűnést kelt és szükségtelen magyarázatokra adhat okot. Vagy azt a hitet ébressze benned, naiv tolakodom, hogy fél tőled? Ezt női büszkesége nem engedi meg.

A reszkető szív nem találta meg azonnal a helyes utat.

Láng körül vergődő lepke volt a szegény asszonyka. A láng egy üres szalmakazalnak égése csupán — de mégis láng. Hanem ugy látszik, ma már határozott. Vigyázz, ő téged holnap le fog rázni. Más gondolatai vannak — arra mérget veszek — mint Byron Juliájának a hirressé vált találkozás előtt. Meglásd, megboszulja a megsértett nőnemét. Most bizonyára kaczag, mint az üldözött gerle, mely puha fészkeből elmúlt veszélyre tekint vissza. S holnap téged fog kaczagni az egész vidék, ha a találkára elmegy. Legyen eszed Atila, ne menj el hozzá.

Nem volt nagy kedvem tovább is hallgatni Ottót.

Bizonyára irigykedik rám diadalom miatt — gondolám — azért beszél így. Szeretne a helyembe lenni. Félti tőlem gavallér híreinek babérait.

Rózsás gondolatokkal foglalkozva mentem haza. Bocaccio szerelmi történetkeit olvastam otthon s csak reggel felé aludtam el . . .

Másnap délután, a meghatározott időben, szívdobogva jöttem a lépcsőn felfelé. Nyériné tehát az enyém lesz. Nem hiába írtam naplómba, hogy ő maga viszi szép fejét a bárd alá. Már alatta áll — a bárd alatt. Az ajtót csinos, fiatal oláh leány nyitotta ki. Szép fehéreseléd, ismertem látásból és tudtam róla, hogy alakai alatt sok falusi gavallér kopatja sarkantyus csizmáját.

— Itthon van a nagyságos asszony, kérdeztem és megérintém gömbölyű, piros arczocskáját

— Seuki sincs itthon — válaszolá, hamis, égető szemét rám villantva.

Elhalványodtam. Nyériné részelett volna? Kivettem órámat, — öt óra elmúlt. Talán kikoocsizott s harkor jó vissza. Vagy valami jött közbe. Férje megérkezett Pestről, valamelyik barátúja sétálni vitte. Vagy talán nem ötre mondta a találka óráját. Négy órára tüzte ki, én négy helyett ötöt érttettem s most a megsértett asszony azért távozott.

No semmi. Majd megengesztetem holnap. Addig is . . . Körülnéztem a tiszta, takaros konyhában. Az ablakon beözönlő napfény ráesett az Anika fiatal, szép arczára. Arczbőre sima és rózsaszínű volt, nagy, fekete szeme az oláh szemek sajátzerű lágyágával és ragyogásával kihívóan és merészen szegődött réám. Vérem ugy beitta e fekete szemsugarakat, mint szomju föld az előtött tüzes bort. Amint katriuczáját szegyenkezve gyűrögette kicsiny, naptól megaranyozott kezeivel, kedves kárpótlásnak, s édes bosszu kedvező alkalmának tünt fel a szép oláh leány nekem.

(Folyt. köv.)

igen szépen hazafiasan, Hosszu László a románok részéről, dr. Wernes Gyula, b. Kemény Endre, dr. Mohai Sándor, Török Bertalan szólaltak fel, érdekes eszmecserét folytatva a felett, hogy a jelenleg érvényes törvény megváltoztatása idő és alkalomszerű-e? a többség a forgasri feliratot tudomásul vette.

— **Meghívó.** Az alsófehérmegyei orvosgyógyászati egyesület tisztelt tagjait, a november hó 6-án Papp János tagtárs gyógyszerárában d. u. 3 órákor tartandó rendes évi közgyűlésre meghívom. Táragsorozat: 1. Titkari jelentés; dr. Farnos Árpád. 2. Könyvtári jelentés; dr. Winkler. 3. pénztári jelentés, számadás, költségvetés; Kovács J. 4. a) Előadás az Anthrat-ról; Mátyás Károly, b) staphylococcus cereus flavus. Papillae fungiformes. Tyrosin. (Göröcsövi bemut.) 5. Papp János: A Chinin és sóiról. 6. Előadás a morphiumpól; Mátyás Károly. N.-Enyed, 1894. október 22-én. Dr. Magyar Károly, elnök.

— **A mint halljuk** a helybeli első zenekar most november 3-án, szombaton, a Gazsa éttermében egy zene-estélyt akar tartani, a mely alkalommal az újabb időben betanult zenedarabokat akarják bemutatni. Felhívjuk e helyen is a közönség figyelmét, különben a jövő heten falragaszok útján bővebbet fogunk megtudni.

— **Öngyilkosság.** Kimegy Márton helybeli illetőségű eszmadia mester, esütörtökön reggel hazulról azon ürügy alatt, hogy feleségének tüzelni való fát hoz, a szőlőbe távozott s ott egy szilvafára a boldogtalan felakasztotta magát. Az öngyilkos: nőt s három gyermekét hagyott hátra.

— **A divat Szalon,** ez elsőrangú, díszes és tartalmas női divatlap, mely immár a legszeleesebb körben ismeretes és kedvelt. E. október hó elsején kezd meg VIII. évfolyamát. Az új évfolyam első száma egyike a legsikerütebbeknek. A pompás divatképekben, kitűnő divattudósításokon kívül — melyek tudvalevőleg Fagline Gyűjtő Izabella urnó szakcsinár vezetésével a legperfectebb útmutatói a női toilette és kézimunka kérdéseinek — egy olyan szépirodalmi mellékletet ad, mely bármely különálló hetilapot pótolni képes. Elég szerkesztőjének Szabóné Noga Jankának nevével említenünk s mindenki megnyugszik abban, hogy e lap közleményei gondolat, izléssel vannak összeválogatva és elsőrangú írók tollából kerültek ki. Rendkívül érdekesnek ígérkezik az új regény is, mely az első számban veszi kezdetét. Het év óta küzd a Divat Szalon, hogy az ideg n nyelvű divatlapokat kiszorítsa. A külföldi lapok kedveltek voltak, mert olcsók. Tehát a Divat Szalonnak arra kellett törekednie e hazafias küzdelmében, hogy amazoknál jobbat és olcsóbbat adjon s így, e szembevetés hasznos leple alatt, lopja be az elegáns nők szalonjába a magyar irodalmat. E végből lett e derek, szép lap, dacára annak, hogy a legdíszesebb, legértelmesebb, a legolcsóbb, úgy a hazai, mint a külföldi vállalatok között. A közönség hamar felkarolta e becses vállalatot, a Divat Szalon valóságos diadal-utat tett mindenütt, hol szépért, jóért lekesülő nőkre akadt. Ma már alig van művelt ház, hol nem ismernek, ne szeretnek. A közönség nagymérvű pártolásának eredménye immár, hogy e kedvelt divatlap kedvezményekkel hálálja meg közönségének szeretetét. A nyolczadik évet járó Divat Szalon, díszes közönségéhez méltóan megismosodva, meggagdagodva lép hívei elé. Új évfolyamában ugyanis, mint az előzetes jelentésből olvassuk, ha-vonkint igen érdekes és értékes meglepetésekkel szolgál olvasóinak. Ilyen egy kitűnő „Új gyermek-divat” című gyermek-divatlap, színes divat-kepekkel és értékes ifjúsági olvasmányokkal, nem különben egy pompás színnyomatú műlap. Ugy a gyermekdivattal és a gyermek testi, szellemi nevelésével foglalkozó újság, valamint a színes műlap ingyen mellékletét képezi e kitűnő, páratlanul díszes és tartalmas divatlapnak, melyet ösztönte jóakarattal ajánlunk olvasóink figyelmébe. Mutatványszámokat mindenkinek ingyen küld a kiadóhivatal Budapestten Gizella-tér (Haas-palota) a homá az előfizetési megrendelések is intézendők. Előfizetési ára 1/4 évre 1 frt 50, 1/2 évre 3 frt, egész évre 6 frt.

— **Az Athenium Képes irodalomtörténetéből,** melyet legjelesebb irodalomtörténet-íróink közreműködésével Beöthy Zsolt szerkeszt, megjelent a 25-ik füzet, három iven, az előbbiekhöz hasonló gazdag tartalommal és szép illusztrációkkal. Ebben Ballagi Géza befejezi a múlt századi „Felvilágosodás irodalmáról” kezdett cikket; a következő cikkben Badics Ferencz, a vállalat segédszerkesztője, századvégi „Tudományos irodalmunkat” ismerteti részletesebben a magyar nyelvű történelírás s a magyar irodalomtörténet kiválóbb, alapvető munkásairól (Szekér Joákim, Budai-testvérek, Horányi, Wallaszky, Pápay Sámuel stb.) szólván. E korszak befejezését Bayer József „A nemzeti játékszin” küzdelmeit kezd el 1837-ig, a midőn a nemzeti színházban állandó fedél alá juthatott. — A jelen század második tizedében Szécheny és Kisfaludy felleptével nyíló új korszakhoz Beöthy Zsolt irt magvas bevezetést: „Széchenyi kora” cím alatt, melyben a politikai s irodalmi viszonyok kölcsönhatásáról s különösen Széchenyi befolyásáról szól. Ez után Szász Károly értekezik az akadémiai eszme fejlődéséről, majd Akadémiánk keletkezése, megállapítása s első és későbbi szervezetről. A füzet utolsó cikkében „Gr. Széchenyi István mint író” cím alatt Zichy Antal, Széchenyi munkáinak kiadója, kezdi meg tanulmányát, ezuttal a nagy reformátornak még csak ifjúságáról szólván.

A tartalmat ezuttal is gazdag képgyűjtemény teszi érdekesebbé. Külön mellékletül van: Bersenyi Dániel levele Festetics György grófhoz és az 1859-iki Kazinezy ünnep: a szövegben pedig: Budai Ézsaiás, Horányi Elek, Wallaszky Pál, Pápay Sámuel, Kántorné, Déryné (hírneves színésznők), Felsőbúki Nagy Pál, u. Wesselényi Mikóls, gr. Teleki József, Széchenyi Ferencz és István grófok arcképei; a rég dunaparti Rondella, a kolozsvári és pesti nemzeti színház, az akadémia palotájának rajzai, Kisfaludy Károly Aurorá-jának cimképei s egyéb kisebb képek vannak.

CSARNOK.

Lohajtás.

Oh, ha én még egyszer úgy tudnék szeretni!
Oh, ha én még egyszer vissza tudnám hinni
Azt, mi úgy eltűnt!
Csak még egyszer lenne virágos kikelet!
Csak még egyszer lennék ábrándozó gyermek!
Miként nem is oly rég!

Nem volt az olyan rég, a mikor még hittem,
Hogy van az égben egy örökös Isten.
A ki gondolt én rám.
Nem volt az olyan rég, mikor még hittem
Égő két szép szemed csarászó tüzeiben,
Éjfélszemű szép lány!

Oh, mert azt hittem, hogy te is szeretsz engem,
Hiszen azt mutattad, és én hittem . . . hittem,
Miként az Istenben! —
— Arbozza tört hajó, lomtól megfosztott fa,
Egy eldobott, megunt játékszer vagyok ma,
Azért, mert szerettem!

Lángoló szenvedély, kihalt remények,
Édes — kínos eszmék készítették lelkeket
Egy lohajásra még:
Ha még egyszer tudnék oly tisztán szeretni!
Ha még egyszer tudnék két szemednek hinni!
Miként nem is oly rég!

Zeri.

Falun.

(Őszi gondolatok).

Még áll az öreg fűz, s árnya alatt a kis pad. Üdvözlögetek, ti kedves barátok! Megint, — megint eljöttem ti hozzátok! Adtok-e fájó szívemnek vigaszt? Nyújtok-e balsamot a sajgó sebekre? Nem érti már panaszaom a vén fa, ágai közt nem esendül meg a méla dal; némán bámul rám a sok kopár lomb, s a levelek? . . . egymásra borulva hevernek közös sirjokban . . . a földön.

Némán merengve állok, aggodva bámulom a rombolást; egyszerre fölszív egy rideg hang, egy-egy fónakadt sárga levél zokogva száll alá. Titkos borongás fut végig rajtam; e hang — a rideg hang; az enyészeti hangja. — Aztán leülök a kis padra s elborongok a haldokló természetet.

Még fülemben cseng a városi zaj, még szemem előtt lebeg ama tarka tömeg, mely napról napra ugyanazt a képet nyújtja, s elgondolom mennyire boldog vagyok én most, hogy távol a város zajától, gondolatom szabadon szárnyal; nem állják útját a rideg falak . . .

Oh! ti, kik nem láttátok soha a kelő és nyugvó napot, nem láttátok szemtől szembe az ébredő természetet, midőn a legkisebb fűszál minden életről beszél; a fölkelő nap arany sugarai biborba vonják az erdő fának sudarait, s megésendül az édes, méla dal, mely mindenkit szabadba csal s ifju — öreg egyaránt kiáltja: mily szép az élet! . . .

Nem láttátok a haldokló természetet, midőn minden lehajítja fejét; a nyugvó nap bágyadt sugarai lankadtan pillantanak vissza a láthatárról s oly szomorú, — megható képet nyújtanak minden felé. Erdő — berek csendes. Az édes dal, a méla ének, mely búdban vigaszt, örömdobben meg elégedést, boldogságot nyújtott, ki halt. Midőn mindenki halkán suttozja: közelg már a halál! . . . Tudtok e igazán érezni? Tudjátok e mi az élet öröme? Kik nem hallottátok szabadban dalolni a csalóányt, nem ösmeritek azt a fájó dalt: midőn vesztett párját siratja; s nem azt a merengő, — édes éneket, mikor párja visza érkezik.

Nem láttátok az erdőt, midőn hull a fának a levele; nem hallottátok azt siró panaszt, tompa

jajt, melyet a hulló levelek zokognak; ha jön az enyészet. — Miként lobbant a szív szerelemre? A megcsalatott szív hogyan tud feledni, ha nem ösmeri a természetnek eme varázs képeit?

Oh! jertek, üljetek mellém eme kis padra, a szomorú fűz alá, melynek minden ágába egy-egy gondolat. — szívemnek egy-egy fájó dala van bevésve. Hallgassátok meg tavasszal a fülemile dalát, — mely ismerve bánatom — a legkeserveesebb dalokat zengi; nézzétek a sárga leveleket, melyek oly szomorúan hulldogálnak most ölemben, halljátok az ősi szélnek szomorú nótáját . . . Tanuljátok szeretni! . . . s feledni! . . .

Bedő Béla.

NYILT-TÉR. *)

Nyilatkozat.

T. Sass Albert ur a „Közérdek” mult számában közzé tett „Nyilt-tér” válaszában, gőgös elbizakodottsággal oly magában szárnyal és beszél, nem takarékoskodva a gorombasággal sem, hogy feleslegessé tette a velem elkövetett goromba eljárásának a közvelemény előtt való bizonyítását.

Hogy utalással utasítja vissza, teljesen jogos a mennyeiben én magamat is képes volnék megutálni egy ehhez az ő eljárásához hasonló goromba eljárásom után. Azon állítása, hogy hivatalos uton vesz magának elégtételt, helytelen fogalom, mert ezzel elhitetni akarja magával azt, hogy arra joga volna. Amnyi igaz, hogy a hivatalos eljárás — a mit ha jól tudok, fegyelmi eljárásnak neveznek — ellene folyamatban van, a mi a a dolgot megfogja világítani.

Azon tulgoromba kifakadása, hogy érdemtelennek nyilvánít; egyéni fogalom és ha nevezett saját magát az ellenkezőről ohajítja meggyőzni, daczára, hogy én húsáruállással foglalkozom, szívesen állok szellemi mérkőzésben rendelkezésére.

Incze István,
mészáros.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN
Kiadó: CIRNER J. JÓZSEF.

Nyomatott Cirner J. József könyvnyomdájában Nagy-Enyeden.

Henneberg G. (es. kir. udvariszállító) selyemgyár a Zürichben, privátmegrendelőknek lakására közvetlenül szállít fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámmentesen, sima, esikós, kockázott s mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és árnyalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

Figyelmesen olvasni és az előiratot megfigyelni.

Mindenki ismerkedjék meg a cholera veszélyben a cholera természetével és azon szerrel, mely a cholera-tóle távol tartja; ebből azt a megnyugvást vonhatja ki, hogy van cholera ellen védelem és hogy egy bizonyos fokig minden egyes, eszélyes magatartás által ezen betegségtől magát megóvhatja.

Mindenek felett ügyeljen az ember az előállható emésztési zavargásokra, székrekedésekre és különösen a hasmenésre. Az egészséges emésztést rendszeres életmóddal és mellőzésével a nehezen emészthető ételektől, óvakodják a gyomor meghűléstől és egyáltalában minden belső meghűléstől óvakodni kell. Az egészséges emésztést a már ismert **Máriacelli gyomor-csepp** elősegíti, melyet Brady E. gyógyszerészetéből lehet kapni, mely erősítő hatást gyakorol a gyomorra. A Máriacelli gyomorcseppek az emésztési zavaroknál és rosszulnétnél évek óta legkedveltebb házszerül szolgál és hirtelen rosszulnétnél az első segélyt nyújtja.

Kapható minden ismertebb gyógyszerárban, kis üvegekben, (és ezek Brady E. aláírással kell ellátva legyenek.) Használati utasítással ellátva egy-egy üveg 40 kr és 70 kr.

Gyümölcsfa kedvelők figyelmébe.

Van szerencsém a t. közönség tudomására hozni, miszerint nálam az ősi ültetésre a legszebb gyümölcsfák szerezhetők meg.

Almafa, koronás, termő darabja 35—40 kr.
Körtvefa, koronás, termő darabja 35—50 „
Kajsziubarackfa 6 fajtában darabonként 35—50 kr.
Renglód-szilvafa, darabonként 35.
Meggy és cseresznye darabonként 35 kr.
Málna 100 drb. 4 frt. á. 5 kr.
Nagygyümölcsű egres és ribizke á. 10 kr., diszbokrok 100 drb. 12—15 frt.
Diszfák á. 30—50 kr.

2 éves koronás róza az oskolából minden fajtában á. 60 kr.

Az alma és körtve mind nemes fajok, az alma közt legtöbb batol.

Továbbá, ajánlom magam új kertek berendezésére és régi kertek átalakítására.

Tisztelettel

Geisler Angusz,
Maros-Ujvár.

